

Moderne tijd

14 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De politieke ontwikkeling die Thorbecke stimuleerde was (een van de volgende):

bij 1:

- de 'discusses over de sociale kwestie', want door de rede over de economische ongelijkheid kwam er aandacht voor de sociale kwestie / ontstond mogelijkheid om de sociale kwestie aan te pakken.

bij 2:

- de 'voortschrijdende democratisering, met deelname van steeds meer mannen en vrouwen aan het politieke proces', want door de nieuwe grondwet mochten mannen die een bepaald bedrag aan belasting betaalden gaan deelnemen aan het politieke proces.

bij 4:

- 'de opkomst van het feminisme' / 'de opkomst van emancipatiebewegingen', want door de toelating van Jacobs tot een universiteit konden vrouwen voortaan ook hoger onderwijs volgen / werd de gelijkstelling van mannen en vrouwen in het hoger onderwijs bevorderd.

De economische ontwikkeling die Thorbecke stimuleerde was:

bij 3:

- 'de industriële revolutie die in de westerse wereld de basis legde voor een industriële samenleving', want door de verbeterde infrastructuur werden grondstoffen / producten sneller vervoerd (waardoor de industrie kon groeien).

per combinatie van een passend kenmerkend aspect en een daarbij passend gegeven

2

Opmerking

Als een kenmerkend aspect/gegeven meer dan één keer wordt genoemd, worden alleen bij de eerste juiste verwijzing scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Longoni geeft de boodschap weer dat het verschil tussen arm en rijk te groot is / dat de rijken geen aandacht hebben voor de situatie van de armen 1
- door (een van de volgende):
  - de titel "Overpeinzingen van een uitgehongerde".
  - de tegenstelling tussen de hongerende jongen buiten en de overdadige maaltijd van de vrouw en de man binnen.
  - een vrouw en een man af te beelden die geen oog hebben voor de (hongerige) jongen buiten.
- De Italiaanse overheid vreest dat Longoni met zijn afbeelding sociale onrust aanwakkert / een grotere aanhang van de socialisten bewerkstelligt (wat zij willen tegengaan) 1

Opmerking

Alleen als het antwoord op de eerste deelvraag een juiste boodschap van Longoni bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

16 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het boek van Mouhot benadrukt volgens de Franse lezers het belang van het modern imperialisme, omdat het boek (volgens hen) duidelijk maakt dat de kolonisatie van Cambodja nodig is om de beschaving van de Cambodjanen weer op niveau te krijgen / dat de beschaving van de Cambodjanen zozeer is vervallen dat ze hulp nodig hebben van de Fransen 1
- Door het boek van Mouhot over hun verloren hoofdstad/over de grootste beschaving van weleer worden Cambodjanen zich bewust(er) van hun verleden, wat het nationalisme / de afkeer van vreemde overheersing versterkt 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De boodschap is dat Japan zich moet verzetten tegen buitenlandse invloeden / met succes kan strijden tegen buitenlandse mogendheden 1
- door af te beelden dat (een van de volgende):
  - de Japanse worstelaar een buitenlander tegen de grond gooit.
  - de Japanse worstelaar veel groter is dan de buitenlanders.
  - de Europeanen verschrikt toekijken.
- Het verlies van de opiumoorlogen / het sluiten van ongelijke verdragen in China maakt dat het in Japan belangrijk wordt gevonden om te waarschuwen voor het gevaar van toenemende buitenlandse invloed 1

Opmerking

Alleen als het antwoord op de eerste deelvraag een juiste boodschap bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de prent.

18 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

5, 4, 3, 6, 2, 1

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

19 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De kern van de appeasement-politiek/de Britse politiek is proberen een oorlog te voorkomen door toe te geven aan de eisen van Hitler 1
- Churchill vond dat de Engelsen voor schaamte kozen omdat ze hierbij Tsjecho-Slowakije opofferden / omdat ze zich hierbij onderdanig gedroegen tegenover Hitler 1
- Churchill dacht dat Hitler (omdat werd voldaan aan zijn eisen) meer tijd had om zich voor te bereiden / dat Hitler sterker zou worden door landsuitbreidung, zodat de (uiteindelijke) oorlog lastiger te winnen zou zijn voor Groot-Brittannië 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Hosenfeld noemt het verdrijven/doodschieten/willekeurig arresteren van Polen een schanddaad, waarmee hij het buiten werking stellen van de rechtsstaat afkeurt/afkeurt dat de nationaalsocialisten met terreur regeren (wat past bij het totalitaire karakter) 2
- Door het nationaalsocialistische bewind / vanwege de oorlogssituatie werd censuur toegepast / werd de post gecontroleerd, waardoor Hosenfeld het gevaar liep dat hij vanwege zijn kritiek op het bewind zou worden bestraft 2

Opmerking

Alleen als het antwoord een combinatie bevat van (bij de eerste deelvraag) een voorbeeld van de afkeuring van Hosenfeld en een kenmerk van het totalitaire karakter, en (bij de tweede deelvraag) een verwijzing naar censuur/controle en het bestraffen van kritiek, worden scorepunten toegekend.

21 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- De succesvolle doorstart / de productie van goedkope auto's en naaimachines past bij het *wirtschaftswunder* / bij de economische ontwikkeling dat de schade van de Tweede Wereldoorlog zo snel mogelijk wordt tegengegaan 1
- De doorstart van een bedrijf als Messerschmitt, dat tijdens de Tweede Wereldoorlog gevangenen uit concentratiekampen heeft ingezet / vliegtuigen heeft geproduceerd voor de nationaalsocialisten, leidt tot de kritiek dat de denazificatie beperkt is gebleven/niet is geslaagd (wat bijdraagt aan de opkomst van links terrorisme in de jaren 1970) 2

Opmerking

Alleen als het antwoord op de tweede deelvraag een combinatie is van een juiste verwijzing naar de bron met een juiste uitleg over de kritiek op de beperkte denazificatie, worden scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Met het opeisen van de zetel liet Mao weten dat niet Chiang Kaishek (in Taiwan) maar hijzelf de rechtmatige leider was van China / dat hij zijn strijd tegen (de regering in Taiwan) van Chiang Kaishek niet zou opgeven
- De Verenigde Staten wilden voorkomen dat met de toetreding van de Volksrepubliek tot de Verenigde Naties er een (machtig) communistisch land vertegenwoordigd zou worden, wat past bij 'de verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog'

1

2

Opmerking

Voor het alleen noemen bij de tweede deelvraag van een juist kenmerkend aspect zonder uitleg over de beslissing van de Verenigde Staten, wordt geen scorepunt toegekend.

23 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Met de afbeelding van een Nederlander die wordt bediend door vele Indonesiërs / die een groots banket krijgt geserveerd, maakt het restaurant reclame door (toekomstige) gasten te herinneren aan de koloniale periode in Nederlands-Indië als een aantrekkelijke tijd / door het koloniale verleden te presenteren als een aantrekkelijk beeld van wat (toekomstige) gasten van het restaurant mogen verwachten.

Opmerking

Alleen als het antwoord een combinatie bevat van een juiste uitleg van de bewering en een passende verwijzing naar de bron, worden scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 4

Uit het antwoord moet blijken dat:

- er openlijk in de officiële krant van de Communistische Partij wordt geschreven over de twijfel aan de Chinese economie/politiek / dat het prestige van China een knauw heeft gekregen, waarmee je kunt aantonen dat de relatie tussen China en de Sovjet-Unie na de breuk (na 1962) is verslechterd (waardoor de bron meer betrouwbaar is voor het eerste onderzoeksgebied)
- de *Pravda* de breuk met China wil rechtvaardigen / het beleid van de Sovjet-Unie ten aanzien van China wil ondersteunen, waardoor het artikel de poging van China banden aan te knopen met Azië, Afrika en Latijns-Amerika negatief weergeeft / waardoor het artikel vanuit concurrentieoverwegingen het prestige van China in andere landen negatief weergeeft (waardoor de bron minder betrouwbaar is voor het tweede onderzoeksgebied)

2

2

25 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- De protestbeweging in de DDR wilde politieke hervormingen (binnen het socialistische systeem) / wilde meer vrijheid bewerkstelligen
- De demonstranten gingen ervan uit dat de regering van de DDR de demonstraties (met geweld) zou laten neerslaan, net zoals was gebeurd met de demonstraties op het Plein van de Hemelse Vrede

1

1

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag wordt ingegaan op het neerslaan van de demonstraties op het Plein van de Hemelse Vrede, wordt 1 scorepunt toegekend.

26 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat de Kamerleden het noodzakelijk vonden met dit artikel de rol / het gebruik van de Nederlandse taal in de samenleving zeker te stellen omdat:

- door 'de ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen' Nederlands voor steeds meer inwoners niet de eerste taal was / naast Nederlands andere talen moesten worden ingezet om te communiceren met Nederlandse burgers.

of

- door groei van 'de eenwording van Europa' het gebruik van de Nederlandse taal onder druk kwam te staan (in de Europese samenwerking).

per combinatie van een juiste redenering en een passend kenmerkend aspect

2